

Bestyrelsens bemærkninger til forslag om at PKA skal sikre, at investeringer ikke bidrager til overtrædelse af menneskerettigheder og folkeretten i de besatte palæstinensiske områder og i andre besatte områder

Delegeret socialrådgiver Susanne Both stiller på vegne af socialrådgiver Anders Bruun Andersen samt 18 medforslagsstillere forslag om, at generalforsamlingen pålægger bestyrelsen og direktionen at sikre, at pensionskassen ikke har investeringer, der bidrager til overtrædelse af menneskerettigheder og folkeretten i de besatte palæstinensiske områder og i andre besatte områder. Dette skal sikres ved gennemgang af syv selskaber Incitec, Cemex, Puma, HeidelbergCement, Bank Mizrahi, Bank Hapoalim og Israel Discount Bank, mhp. at vurdere, om de skal sættes på PKA's negativliste.

Samtidig skal bestyrelse og direktion sikre bedre screening fremadrettet, så pensionskassens investeringer i højere grad efterlever egne etiske retningslinjer, samt fremadrettet sikre hurtigere reaktion i forhold til at sætte firmaer, der krænker menneskerettighederne, på negativlisten.

Baggrund for forslaget

Forslaget begrundes med, at PKA har investeringer i syv selskaber, som opererer i internationalt anerkendte besatte områder og derfor har risiko for at være involveret i krænkelser af menneskerettigheder eller folkeret i disse områder. De syv selskaber bliver begrundet ud fra en række forskellige forhold, heriblandt andre pensionskassers eksklusioner og presseomtale. Der drejer sig om selskaberne Incitec, Cemex, Puma, HeidelbergCement, Bank Mizrahi, Bank Hapoalim og Israel Discount Bank.

Bestyrelsens bemærkninger til forslaget

PKA's tilgang til selskaber med aktiviteter i palæstinensiske områder og i andre besatte områder

Bestyrelsen finder, at forslaget rejser en relevant problemstilling om PKA's tilgang til selskaber med aktiviteter i palæstinensiske områder og i andre besatte områder. Bestyrelsen er enig i forslagsstillernes ønske om, at PKA skal sikre, at de selskaber, som der investeres i, ikke krænker menneskerettigheder og folkeretten i de besatte palæstinensiske områder og i andre besatte områder. Forslaget er på mange måder i tråd med PKA's nuværende politikker og retningslinjer for ansvarlige investeringer og PKA's ønske om at være en ansvarlig investor.

PKA investerer i dag ikke i selskaber, der bryder med vores politikker og retningslinjer, der er fastsat af bestyrelsen. PKA's retningslinjer og politikker hviler på en række internationalt anerkendte principper, der danner udgangspunkt for PKA's arbejde med samfundsansvar og bæredygtighed, herunder OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder og FN's Retningslinjer om Menneskerettigheder og Erhvervsliv, jf. FN's Global Compact. Folkeretten er gældende for stater, *ikke* selskaber og investorer. Men uanset hvor i verden der investeres, har selskaber - og investorer som PKA - stadig et ansvar og er omfattet af ovennævnte internationale principper fra FN og OECD. PKA investerer ikke i lande omfattet af FN eller EU-sanktioner.

At PKA ikke udelukker investeringer i palæstinensiske områder og i andre besatte områder *generelt* skyldes, at PKA ikke udelukker investeringer i lande eller områder, uden at der er en klar politisk tilkendegivelse i form af sanktioner eller embargo. Der findes hverken danske eller internationale sanktioner eller handelsembargoer mod at investere i besatte områder. Som udgangspunkt er det således lovligt at investere i selskaber, som opererer i disse områder.

Det er op til investorer selv at udvise særlig agtpågivenhed ved investering i selskaber, som har aktiviteter i besatte områder, og vurdere - ud fra konkrete omstændigheder og kendskab til relevante forhold - om et selskabs aktiviteter i et besat område er involveret i krænkelser af menneskerettigheder.

Derfor vurderer PKA altid selskaberne i de besatte områder *individuel*t for at sikre, at deres aktiviteter ikke bryder med PKA's politikker og retningslinjer. PKA tilgår vurdering og evt. eksklusion af et selskab baseret på screening af de konkrete forhold hos selskabet fra forskellige samarbejdspartnere og undersøgende kilder, dialog med selskabet og endelig en indstilling til PKA's ESG-Komité om

PKA's holdning til selskabet fremadrettet. Pensionskassens bestyrelse bliver orienteret om status og ændringer til PKA's observations-, dialog- og negativliste på hvert bestyrelsesmøde.

PKA udøver aktivt ejerskab og går i dialog med selskaber for at afdække deres overholdelse af PKA's politikker og retningslinjer og sikre overholdelse heraf. Det er PKA's overbevisning, at den bedste måde at bidrage som en aktiv ejer ofte er at hjælpe selskaberne på rette vej via dialog og ikke ved at ekskludere selskaber uden først at udøve aktivt ejerskab.

Selskabers tilstedeværelse i et besat område er således ikke nødvendigvis lig med krænkelse af menneskerettigheder, men hvis det konstateres, at de bevidst leverer unikke produkter og services, der er med til at begrænse lokalbefolkningens menneskerettigheder, vil de blive ekskluderet.

For eksempel vurderes det, at selskaber som bevidst producerer unikke produkter og services, der begrænser palæstinenserne ret til fri bevægelighed på Vestbredden, herunder fx overvågnings- og kontrolsystemer som er designet specifikt til at kontrollere lokalbefolkningens færden, og derved forhindrer den frie bevægelighed, bryder med PKA's politikker og retningslinjer. Dette ønsker PKA ikke at støtte. PKA har på denne baggrund tidligere været i dialog med sådanne selskaber og senere udelukket disse.

Ligeledes har FN's menneskerettighedskommissær og FN's generalsekretær kritiseret Marokko for krænkelse af menneskerettigheder i Vestsahara, hvorefter udvinding af mineraler fra området blev erklæret ulovligt af FN. PKA ønsker ikke at støtte krænkelse af menneskerettighederne og har på den baggrund ekskluderet tre selskaber i februar 2020, heriblandt selskabet Incitec, hvilket er ét af de syv selskaber nævnt i forslaget.

PKA investerer i mere end 3.500 selskaber, og det er derfor ikke altid muligt at være på forkant med alle selskabers aktiviteter på ethvert tidspunkt. Af samme årsag sætter vi pris på når medlemmer og andre interessenter gør os opmærksomme på selskaber, som evt. kunne være involveret i kontroverser.

PKA følger selskaber med aktiviteter i de palæstinensiske områder og i andre besatte områder tæt. Af de i forslaget nævnte syv selskaber har PKA tidligere haft en konstruktiv dialog med Bank Hapoalim ad flere omgange og på den baggrund valgt at fastholde sin investering i banken. Endvidere er PKA løbende i dialog med HeidelbergCement og Cemex og følger fortsat selskabernes udvikling. Dialogen med de to selskaber fortsætter i 2020 og selskaberne er placeret på PKA's dialog- og observationslister.

PKA har ikke tidligere været i dialog med Puma, som også er nævnt i forslaget. Puma er i gang med at blive undersøgt af Hermes, og selskabet er placeret på PKA's dialog- og observationsliste.

Pensionskassens medlemmer vil blive orienteret om resultaterne af dialogerne med de tre selskaber Puma, HeidelbergCement og Cemex i Delegeret-Nyt når der er nyt.

PKA har ikke tidligere været i dialog med Bank Mizrahi og Israel Discount Bank, som er de resterende to selskaber nævnt i forslaget. PKA vurderer, at israelske bankers ret til at yde lån til bosættere i de besatte områder ikke strider mod hverken menneskeretten eller folkeretten og derfor ikke er i strid mod hverken lovgivningen eller PKA's politikker og retningslinjer. På den baggrund beholder PKA investeringerne i de to banker.

Bedre screening og hurtigere reaktion fremadrettet

I forslaget er anført, at bestyrelsen og direktionen i PKA skal sikre bedre screening og hurtigere reaktion fremadrettet i forhold til at sætte selskaber, der krænker menneskerettighederne, på negativlisten.

Bestyrelsen og direktionen anerkender vigtigheden ved at have en god screeningsproces og hurtig reaktion vedrørende menneskerettigheder og ønsker, at PKA efterlever dette. Som tidligere nævnt har PKA allerede i dag en systematisk og konsekvent tilgang til screening og vurdering af selskaber i besatte områder.

Det skal hertil tages i betragtning, at det er en længere proces at gennemgå forholdene i alle de 3.500 selskaber, som PKA investerer i. Ligeledes tager det tid at gå i dialog med selskaberne, men det er fortsat PKA's overbevisning, at vi kan skabe de bedste resultater ved at påvirke selskaberne i en bedre retning. På den baggrund vurderer bestyrelsen og direktionen, at PKA's kriterier og screeningsproces for vurdering af selskaber med aktiviteter i besatte områder er tilfredsstillende.

I 2020 vil vores screening inden for menneskerettigheder blevet udbygget. Dette sker dels via ESG-rating, hvor menneskerettigheder fremadrettet vil indgå som et kriterie, dels gennem vores samarbejdspartner Hermes' intensiverede fokus på menneskerettigheder i 2020. Endvidere integrerede PKA 1. maj 2020 ESG-rating i alle PKA's investeringer i børsnoterede aktier. ESG-rating er en rangering af selskaber ud fra hvordan de forholder sig til at håndtere miljø, sociale og ledelsesmæssige risici, herunder menneskerettigheder. Som led i ESG-ratingen får PKA fremadrettet adgang til bedre screeningsværktøjer til vurdering af individuelle selskaber og PKA's samlede portefølje.

Indstilling

Bestyrelsen finder forslaget fornuftigt og er enig i intentionen med forslaget, som flugter med PKA's værdier og ønske om at være en ansvarlig investor. Det er dog bestyrelsens anbefaling til generalforsamlingen at forkaste forslaget med den begrundelse, at PKA's tilgang for screening af selskaber med aktiviteter i besatte områder allerede i dag imødekommer forslaget og sikrer, at PKA efterlever sine politikker og retningslinjer for ansvarlige investeringer. Der vil blive fulgt op på de tre nævnte selskaber, som PKA og Hermes er i dialog med og orienteret om resultaterne heraf i Delegeret-Nyt, når der er nyt. PKA beholder investeringerne i de tre israelske banker. Det sidste selskab forbliver ekskluderet fra PKA's investeringsunivers for dets krænkelser af menneskerettigheder i Vestsahara.